

13.11.2017

Eduskunta
Sosiaali- ja terveystieteiden valiokunta
stv@eduskunta.fi

HE 124/2017 vp

Lausunto hallituksen esityksestä työttömyysturvalain ja eräiden muiden lakien muuttamisesta (HE 124/2017 vp)

Eduskunnan työelämä- ja tasa-arvovaliokunta on pyytänyt Suomen Yrittäjiltä lausuntoa hallituksen esityksestä laiksi työttömyysturvalain ja eräiden muiden lakien muuttamisesta. Kyse on työttömyysturvan ns. aktiivimallin toteuttamisesta. Hallituksen esityksessä ehdotetaan, että työttömyysetuus maksettaisiin 65 työttömyysetuuden maksupäivältä 4,65 prosentilla alennettuna, jos henkilö ei edeltävän 65 työttömyysetuuden maksupäivän aikana ole osoittanut laissa edellytettyä riittävää aktiivisuutta. 4,65 prosentin alennus työttömyysetuuteen vastaisi käytännössä yhden päivän omavastuupäivää 65 työttömyysetuuden maksupäivän ajanjaksolla.

Henkilö voisi osoittaa riittävää aktiivisuutta siten, että hän olisi 65 maksupäivän ajanjaksolla työssä yhteensä niin paljon, että työ yhden viikon aikana tehtynä täyttäisi yhden työssäoloaikaan luettavan kalenteriviikon (pääsääntöisesti 18 tuntia). Aktiivisuus voitaisiin osoittaa myös yritystoiminnalla, jolloin yritystoiminnasta saatavien ansioiden olisi oltava vähintään 23 prosenttia siitä määrästä, joka yrittäjän työssäoloaikaan vaaditaan kuukaudessa. Riittävää aktiivisuutta olisi myös osallistuminen työllistymistä edistävään palveluun viiden päivän aikana 65 maksupäivän tarkastelujakson aikana. Jos henkilöllä on hyväksyttävä syy olla pois työmarkkinoilta, henkilöltä ei edellytetä aktiivisuutta. Aktiivimallin ulkopuolelle on rajattu myös eräät henkilöryhmät, joiden osalta työllistymismahdollisuudet eivät ole kiinni yksinomaan työpaikkojen saatavuudesta, vaan työllistymiseen vaikuttaa esimerkiksi terveydentila.

Esityksessä ehdotetaan myös, että työttömyysetuuden omavastuu-aika lyhennettäisiin seitsemästä päivästä viiteen. Esityksessä vähennetään siten työttömän omavastuuta työttömyyden alussa, mutta lisätään sitä työttömyyden ajalle. Työttömältä edellytetään siten aktiivisuutta täyden työttömyysetuuden saamiseksi.

Esitys perustuu hallituksen asettaman työllisyyden lisäämistä ja työttömyyden keston lyhentämistä pohtineen työryhmän muistiossa esiteltyyn ns. aktiivimalliin. Tavoitteena on uudistaa ansiosidonnaista työttömyysturvaa nopeampaan työllistymiseen kannustavaksi niin, että se lisää työllisten määrää 8000 henkilöllä ja että sen vaikutukset valtiontaloudelle ovat neutraalit.

Pidämme esitystä perusteltuna. On erittäin tärkeää kannustaa työttömiä otamaan vastaan myös lyhyitä ja osa-aikaisia työtehtäviä. Kaikki työ on tärkeää ja auttaa työnhakijaa myös jatkossa pysyvämpään työllistymiseen. Järjestelmän taloudellisen kestävyys kannalta on olennaista kannustaa ihmisiä aktiivisemmin hakeutumaan työllistymistään edistävään toimintaan.

Esityksessä ehdotetun aktiivisuuden täyttämällä työttömyysturvan taso säilyisi ennallaan. Jos aktiivisuus täytetään työllistymällä palkkatyöhön tai yritystoiminnassa, työttömyysetuus voitaisiin saada soviteltuna. Sovittelussa tuloja koskee 300 euron suojaosa, ja vasta tämän ylittävä tulo vaikuttaa pienentävästi työttömyysetuuteen. Henkilön toimeentulo voi siten parantua täyteen työttömyyteen verrattuna, jos hän täyttää aktiivisuuden, kun työttömyysetuus säilyy alentamattomana ja hän saa taloudellisen tuen soviteltuna.

Esityksessä on arvioitu aktiivimallilla olevan positiivinen vaikutus julkiseen talouteen, sillä malli joko säästää työttömyysturvamenoja tai lisää työllisyyttä. On vaikea arvioida, kuinka paljon malli tosiasiassa lisäisi työttömien henkilöiden aktiivisuutta. Jos esityksen tavoite toteutuu, työttömien aktiivisuuden lisääntyminen voi johtaa parempaan työllisyyteen, joten positiiviset vaikutukset ovat omiaan lisääntymään myös pitkällä aikavälillä.

Kunnioittavasti

Suomen Yrittäjät

Albert Mäkelä
asiantuntija, OTM